

Ściągowka dla rodziców, czyli co należy wiedzieć i co należy robić, aby chronić dziecko przed narkotykami

Narkotyki stały się dostępne wszędzie: w szkole, na ulicy, w dyskotecie. Wcześniej czy później kontakt z nimi może się przydarzyć każdemu dziecku, także Twojemu. Stanowią realne niebezpieczeństwo, nawet jeśli dziś myślisz sobie: „Mój syn, moja córka nigdy tego nie zrobi...”.

Powinieneś jednak zdawać sobie sprawę, że wiele zależy od Ciebie. To właśnie Ty możesz mieć ogromny wpływ na to, czy Twoje dziecko sięgnie po środki odurzające.

Co powinieneś wiedzieć?

Często dzieci wiedzą na temat narkotyków dużo więcej od nas, rodziców. Przeważnie jednak ich informacje wynikają z mitów krążących wśród młodzieży i nie są prawdziwe. Jeśli chcesz być dla dziecka autorytetem i partnerem podczas rozmów na ten temat, powinieneś:

- wykazać się rzetelną wiedzą na temat środków odurzających, aby umieć obalić fałszywe przekonania, jakie Twoje dziecko posiada na temat narkotyków;
- nauczyć się rozpoznawać sygnały ostrzegawcze, wskazujące na zażywanie środków odurzających.

Podstawowe informacje dotyczące tego, jak zapobiegać uzależnieniom, jak rozpoznać, że dziecko sięgnęło po narkotyki i co zrobić w takiej sytuacji, znajdziesz w tej ściągawce.

Warto też szukać informacji w internecie na stronach poradni specjalistycznych czy policji oraz przeczytać, np.:

- Mariusz Z. Jędrzejko, Zbignie Stańczak „Narkotyki i dopalacze. Co powinien wiedzieć rodzic?”,
- Ruth Maxwell "Dzieci, Alkohol, Narkotyki",
- Dimoff, S Carper "Jak rozpoznać, czy dziecko sięga po narkotyki",
- Marzena Pasek "Narkotyki? Na pewno nie moje dziecko",
- Grzegorz Kudlak, Wojciech Wypler (praca zbiorowa) „Narkotyki a demoralizacja. Szansa na zmianę ”.

Dostępne – najbardziej powszechne - narkotyki i środki odurzające:

- Amfetamina i jej pochodne,
- Ecstasy (MDMA),
- Preparaty konopii (THC – marihuana, haszysz),
- Kokaina,
- Preparaty opium (morfina, heroina, kodeina, metadon),
- LSD, grzyby, halucynogeny,
- Środki psychotropowe (Barbiturany, Benzodiazepiny),
- Środki wziewne (kleje i rozpuszczalniki),
- Dopalacze (dziś już traktowane jak narkotyki).

Ich dokładny opis można znaleźć m.in. na stronie MONARu.

Co można zrobić, aby zapobiegać?

Dbaj o dobry kontakt z dzieckiem. Powinieneś jak najczęściej:

- okazywać dziecku ciepło i czułość;
- rozmawiać, nie unikać trudnych tematów;
- słuchać uważnie i nie lekceważyć jego problemów, służyć radą;
- nie oceniać i nie porównywać z innymi;
- nie wyśmiewać, nie krytykować, nie stawiać zbyt wysokich wymagań;
- doceniać starania i chwalić postępy;
- pomagać uwierzyć w siebie, uczyć podstawowych wartości;
- poznawać przyjaciół swojego dziecka;
- zawsze wiedzieć, gdzie jest i co robi Twoje dziecko;
- wyrażać zdecydowanie negatywną postawę wobec narkotyków.

Sygnaly ostrzegawcze, czyli na co należy zwrócić uwagę

Pierwsze próby z narkotykami dziecko zwykle starannie ukrywa przed dorosłymi. Wszelkie niepokojące zmiany będzie Ci na pewno łatwiej zauważyć, jeśli masz z dzieckiem dobry kontakt, wiele ze sobą rozmawiacie i dużo czasu spędzacie razem.

Pamiętaj jednak, że niektóre zachowania i postawy mogą mieć inne przyczyny, takie jak kłopoty szkolne lub rodzinne, zranione uczucia, niepowodzenia w kontaktach z rówieśnikami i wiele innych, które należy traktować równie poważnie i starać się pomóc dziecku je rozwiązać.

Zmiany w zachowaniu

- nagłe zmiany nastroju i aktywności, okresy wzmożonego ożywienia przeplatane ze zmęczeniem i ospałością;
- nadmierny apetyt lub brak apetytu;
- spadek zainteresowań ulubionymi zajęciami;
- pogorszenie się ocen, wagary, konflikty z nauczycielami;
- izolowanie się od innych domowników, zamykanie się w pokoju, niechęć do rozmów;
- częste wietrzenie pokoju, używanie kadzidełek i odświeżaczy powietrza;
- wypowiedzi zawierające pozytywny stosunek do narkotyków;
- bunt, łamanie ustalonych zasad, napady złości, agresja;
- nagła zmiana grona przyjaciół na innych, zwłaszcza na starszych od siebie;
- niewytłumaczone spóźnienia, późne powroty lub też noce poza domem;
- kłamstwa, wynoszenie wartościowych przedmiotów z domu;
- tajemnicze, krótkie rozmowy telefoniczne, nagłe wyjścia.

Zmiany w wyglądzie zewnętrznym

- nowy styl ubierania;
- spadek ciężaru ciała, częste przeziębienia, przewlekły katar, krwawienie z nosa, bóle różnych części ciała, zaburzenia pamięci oraz toku myślenia;
- przekrwione oczy, zwężone lub rozszerzone źrenice;
- bełkotliwa, niewyraźna mowa;
- słodkawa woń oddechu, włosów, ubrania, zapach alkoholu, nikotyny, chemikaliów;
- ślady po ukłuciach, ślady krwi na bieliźnie, "gęsia skórka";
- brak zainteresowania swoim wyglądem i nie przestrzeganie zasad higieny.

Narkotyki lub przybory do ich używania

- fifki, fajki, bibułki papierosowe;
- małe foliowe torebeczki z proszkiem, tabletkami, kryształkami lub suszem;
- kawałki opalonej folii aluminiowej;
- białe lub kolorowe pastylki z wytłoczonymi wzorami;
- leki bez recept;
- tuby, słoiki, foliowe torby z klejem;
- igły, strzykawki.

Im głębsza faza uzależnienia, tym objawy choroby są bardziej widoczne, wynikają z utraty kontroli nad braniem środków odurzających. Wzrasta ryzyko przedawkowania i śmierci.

Co zrobić, gdy dziecko ma już za sobą pierwszy kontakt z narkotykami?

Może się zdarzyć, że mimo Twoich najlepszych starań, uwagi i znajomości problemu, Twoje dziecko sięgnie po narkotyki.

Nie możesz wtedy:

- wpadać w panikę i przeprowadzać zasadniczych rozmów z dzieckiem, kiedy jest ono pod wpływem środka odurzającego;
- udawać, że to nie prawda, nie wierzyć w przedstawione fakty, bezgranicznie ufać dziecku;
- usprawiedliwiać dziecka, szukając winy w sobie lub np. złym towarzystwie;
- wierzyć zapewnieniom dziecka, że ma kontrolę nad narkotykami i, że samo sobie poradzi z tym problemem;

- nadmiernie ochraniać dziecka przed konsekwencjami używania narkotyków, np. pisać usprawiedliwień nieobecności w szkole spowodowanych złym samopoczuciem po zażyciu środków odurzających, spłacać długów dziecka;
- poddawać się!

Musisz koniecznie:

- wysłuchać dziecko i spokojnie z nim porozmawiać;
- zastanowić się, dlaczego dziecko sięga po narkotyki, czy powody nie są związane z sytuacją w waszej rodzinie - jeśli tak pomyśl, co można zmienić;
- działać! - nie liczyć na to, że problem sam się rozwiąże, szukać pomocy specjalistów;
- wspólnie ze specjalistą i z dzieckiem ustalić reguły postępowania i konsekwentnie ich przestrzegać;
- stosować zasadę "ograniczonego zaufania" - starać się zawsze wiedzieć, gdzie jest i co robi Twoje dziecko.

To trudny problem dla całej rodziny, dlatego szukaj pomocy także dla siebie i bliskich.

Skorzystajcie z pomocy specjalistów (np. Zachodniopomorski Oddział Towarzystwa Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych "Powrót z U"), a także z doświadczeń innych rodzin, które miały podobne problemy.

Narkotyki i prawo

Łamanie prawa przez dziecko biorące narkotyki związane bywa zwykle ze zdobywaniem pieniędzy. Mogą więc zdarzać się kradzieże, wynoszenie z domu wartościowych rzeczy, handel narkotykami, a także bójki i prostytucja.

Może zdarzyć się również, że Twoje dziecko samo nie zażywa narkotyków, a jedynie handluje nimi dla chęci zysku. Powinno Cię zaniepokoić, jeśli zauważysz, że posiada pieniądze z niewiadomego źródła, kupuje nowe, czasem drogie rzeczy, prowadzi niejasne interesy z kolegami.

Należy jednocześnie pamiętać, że nowelizacja **ustawy z dnia 21 sierpnia 2018 roku o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej zrównuje dopalacze z narkotykami.**

Powinieneś wiedzieć, że:

- posiadanie narkotyków w Polsce jest nielegalne, zagrożone grzywną i karą do 5 lat więzienia;
- produkcja środków odurzających jest zagrożona grzywną i karą więzienia od 6 miesięcy do 10 lat;
- za handel narkotykami grozi kara grzywny lub pozbawienia wolności od roku do 12 lat;
- udzielanie środka odurzającego lub nakłanianie do zażycia jest karalne (do 5 lat więzienia);

i to co nowe:

- art. 52a. 1. Kto, wbrew przepisom ustawy, wytwarza lub wprowadza do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środek zastępczy, podlega karze pieniężnej w wysokości od 20 000 zł do 1 000 000 zł;
- art. 53: 1a. Kto, wbrew przepisom ustawy, wytwarza, przetwarza albo przerabia nowe substancje psychoaktywne, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3;
- art. 58. 2. Jeżeli sprawca czynu, o którym mowa w ust. 1, udziela środka odurzającego, substancji psychotropowej lub nowej substancji psychoaktywnej małoletniemu lub nakłania go do użycia takiego środka lub substancji albo udziela ich w znacznych ilościach innej osobie podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8."

Gdzie szukać pomocy ?

Zawsze możesz najpierw zadzwonić na telefon zaufania, który działa na Twoim terenie. Jest to wygodna forma uzyskania informacji. Możesz zachować anonimowość i zadzwonić o dowolnej porze. Telefon zaufania czynny jest całą dobę. Numer telefonu: 324-357-070 lub 801-199-990. Telefon oferuje: informację o sieci profesjonalnej pomocy, mini edukację, wsparcie psychologiczne.

Możesz zwrócić się do szkolnego pedagoga, a także szukać specjalistycznej pomocy w:

Stowarzyszenie MONAR Poradnia Profilaktyczno - Konsultacyjna w Szczecinie

tel. 91 433 46 10
ul. Małkowskiego 9/2
70-305 Szczecin

Zachodniopomorski Oddział Towarzystwa Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych "Powrót z U"

tel. 91 488 83 55
ul. Klonowica 1a
71-241 Szczecin

MOPR Sekcja Terapii i Profilaktyki

tel. 91 46 46 334

Al. Papieża Jana Pawła II 42 (wejście od ul. Śląskiej)

Godz. otwarcia 8.00 - 20.00

70-415 Szczecin

SPSZOZ "Zdroje" (dla uczniów niepełnoletnich)

tel. 91 880 62 00

ul. Mączna 4

70-78- Szczecin

SPSZOZ "Zdroje" Centrum Psychiatryczne (dla uczniów pełnoletnich)

tel. 91 487 60 70

ul. Żołnierska 55

71-210 Szczecin